

Gayr-i müslimle selâmlaşma

Şanlıurfa'dan: "Gayr-i Müslimlere selâm vermenin usulü nedir? Yöremizde Yezidî ve Hıristiyan vatandaşlara Allah'ın selâmı yerine günaydın, merhaba... vb. gibi hitap şekilleri yaygındır. Bu uygun mudur ve selâm bakımından yeterli midir?"

Müslüman olmayanlarla ilişkilerimizi koparmamız doğru olmaz. Esasen Müslümanların, Müslüman olmayanlara hidayet kapısını açık bırakacak şekilde yakın durmaları ve gerek salih amelleriyle, gerekse ihtiyaç oldukça dilleriyle dinlerini tebliğ etmeleri bir vazifedir. Üstad Bedüzzaman Hazretleri, Kur'ân'ın bile beşer aklına ve seviyesine inmiş bir İlâhî tenezzül olduğunu ifade eder.¹ Kur'ân'a muhatap olup Kur'ân'ı anlayanların ve iman edenlerin ise, Kur'ân'ı bilmeyenlere karşı, onlardan düşmanlık görmedikçe ve bir zarar ummadıkça, Kur'ân'ı tebliğ adına onlara tenezzül borcu vardır. Yani, onlarla anlayışları seviyesince iletişim kurmamız bir vazifedir ve bunda bir sakınca görülmez.

Nitekim Peygamber Efendimiz (asm) kendisinden zarar ummadığı ve hayır beklediği başka din mensuplarına selâm vermiştir. Fakat şer umduğu ve hayır beklemediği başka din mensuplarına, nezaketini kaybetmemekle beraber, selâm vermemiştir.

Meselâ; Peygamber Efendimiz (asm) hidayete erecek derecede iyi niyetli oluşundan şüphe etmediği Habeş Kralı Necâşî'ye yazdığı mektuba "Selâm üzerinize olsun!" diyerek başlamıştır. Necâşî de, bu mektuptan sonra hidayete ermiştir.

Peygamber Efendimiz (asm) Rum Kralı Herakliyüs'e yazdığı mektuba ise, "Esselamü alâ menittebea'l-Hüda" (Selâm hidayete erenlerin üzerine olsun) diyerek başlamıştır. Rum hükümdarı iman etmiş, fakat imanını kendi vatandaşlarından gizlemiştir.

Resûlullah Efendimiz (asm) İran hükümdarı Kısra b. Hürmüz'e yazdığı mektuba da: "Selâm, hidayete tâbi olup Allah'a ve O'nun Resûlüne iman eden ve Allah'tan başka ilâh bulunmadığına, O'nun şerik ve benzeri olmadığına ve Muhammed'in de O'nun kulu ve elçisi olduğuna şehâdet edenlerin üzerine olsun!" diye selâm vererek başlamıştır.² Bilindiği gibi İran Kısra'sı iman etmemekle beraber Peygamberimizin

mektubunu yırtmıştır.

Hız. Âişe anlatıyor: “Yahudilerden bir grup Resulullah’ın (asm) huzuruna girdi ve: ‘Essâmu Aleyke (ölüm üzerine olsun)’ diye tel’in ifadesini selâma benzeterek kullandılar. Peygamber Efendimiz de (asm) nazikçe: ‘Ve aleyküm.’ (Size de olsun!) buyurdu.

Fakat ben bu cevapla yetinmeyip: ‘Sam ve lânet size olsun’ dedim.

Bu defa Resûlullah (asm):

“Ey Âişe, sakın ol! Çünkü Allah her işte rıfkla (tatlılıkla ve yumuşaklıkla) hareket etmeyi sever!” buyurdular. Ben:

“Ey Allah’ın Resûlü, ne söylediklerini işitmedin mi?” dedim. Resulullah (asm):

“Ama ben de, ‘Ve aleyküm’ (Size de olsun!) dedim” cevabını verdiler.³

İbnu Ömer (ra) anlatıyor: “Resulullah (asm) buyurdular ki: ‘Yahudiler size ‘Essâmu Aleyküm’ (ölüm üzerine olsun) diye selâm verdiklerinde siz de onlara ‘Ve aleyke!’ (Sana da olsun!) deyiniz.”⁴

Kezâ bu sebeble Resulullah (asm) bize şöyle bir ölçü bildiriyor: “Hıristiyan ve Yahudilerle karşılaşınca (eğer bir zarar umarsanız) önce siz selâm vermeyin, (onlar size versinler, siz onların selâmını alın).”⁵

Yukarıya aldığımız haberlerden de anlaşılacağı üzere, Gayr-i Müslimle karşılaştığımızda kötü niyetli oldukları konusunda elimizde bir karine ve bir delil yoksa onlara selâm verir ve selâmlarını alırız.

Aksi takdirde, mümkünse onların selâm vermelerini bekleriz. Selâmlarını da anladıkları dilden ve anladıkları kelimelerle alırız. Eğer biz selâm verme durumunda olursak, onların anladıkları ve algıladıkları dilden;â€“merhaba, günaydın gibi; ya da eğer sünnetteki selâm şeklini biliyorlar ve kabul ediyorlarsa sünnetteki şekliyle yani doğrudan selamün aleyküm diyerek—selâm vermemizde bir sakınca olmaz. Müslümanlar ile karşılaştığımızda ise hiç şüphesiz sünnette olan şekliyle selâm vermeli ve almalıyız.

Dipnotlar:

1- Şuâlar, s. 115

2- El-Bidâye, 7/269

3- Kütüb-ü Sitte, 10/185

4- Buhârî, İsti'zân 229; İstitâbe 4; Müslim, Selam 8, (2164); Muvatta, Selam 3, (2, 960); Ebû Dâvud, Edeb 149, (5206); Tirmizî, Siyer 41, (1603).

5- Müslim, Selam 13, (2167); Tirmizî, İsti'zân 12, (2701); Ebû Dâvud, Edeb 149, (5205).